

4. Luokkakokonaisuuden muodostaminen

1. Luokkien hahmottaminen
2. Esimerkki: **SuunnattuGraafi**

Luokkakokonaisuuden muodostaminen

- Tehtävän jakaminen osiin
 - asiakasrelaatio
 - periytymisrelaatio

Luokkien hahmottaminen

Ongelma → Analyysi → Malli → Luokat → Rutiinit

- Jokainen luokka rakentuu aina sen sisältämän tiedon ympärille
- Keskeistä tietosisältöä käsittelevät rutiinit sijoitetaan samaan luokkaan
 - piirre primitiivisimpään relevanttiin asiakasluokkaan

Luokkakategoria

- Analyysiluokka
 - suoraan tehtävän määrittelystä
 - kuvaa abstraktia tai konkreettia käsitettä
- Suunnitteluluokka
 - ei suoraan vastinetta ongelmamaailmaan
 - helpottaa toteutusta (esim. iteraattorit)
- Toteutusluokka
 - toistuvasti tarvittava "alimman" tason luokka
 - esim. tietorakenteet

Esimerkki: Puhelinluettelo

Puhelinluetteloon tallennetaan tiedot

- henkilön nimestä
- yhdestä puhelinnumerosta

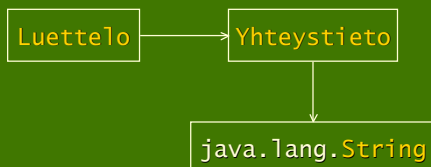
Luetteloon voidaan

- lisätä tietoja
- poistaa tietoja
- hakea tietoja antamalla henkilön nimi

Toimintasuunnitelma

- i. Hahmotellaan tarvittavat luokat ja luokkarakenteet.
- ii. Määrittellään luokissa tarvittavat luonti-, havainto- ja muutosoperaatiot. Mietitään määrittelyt sekä asiakkaan että toteuttajan kannalta.
- iii. Kirjoitetaan operaatioiden määrittelyt (unohtamatta alku- ja loppuehdoja!).
- iv. Laaditaan määritellyille luokille toteutukset ja testataan ne.

i. Luokkakokonaisuuden määrittely

ii. Luokkien määrittely

- Luokat
 - Yhteystieto
 - Luettelo
- Operaatiot
 - konstruktorit
 - havainnointioperaatiot
 - muunnosoperaatiot

Yhteystieto-luokka

- konstruktori
 - `public Yhteystieto(String nimi, String numero)`
- havainnointioperaatiot
 - `public String annaNimi()`
 - `public String annaNumero()`
- muunnosoperaatiot
 - `public void asetaNimi(String nimi)`
 - `public void asetaNumero(String numero)`

Luettelo-luokka: konstruktori

- `public Luettelo()`

Luettelo-luokka: havainnointioperaatiot

- `public Yhteystieto[] annaYhteystiedot(String nimi)`
- `public int annaYhteystietojenLukumäärä()`
- `public int annaYhteystietojenLukumäärä(String nimi)`
- `public boolean sisältääHenkilön(String nimi)`
- `public boolean sisältääYhteystiedon(String nimi, String numero)`

Luettelo-luokka: muunnosoperaatiot

- `public void lisääYhteystieto(String nimi, String numero)`
- `public void poistaYhteystieto(String nimi, String numero)`
- `public void muutaYhteystieto(String nimi, String vanhaNumero, String uusiNumero)`
- `public void poistaHenkilö(String nimi)`

iii. Operaatioiden määrittely

- Määritellään alku- ja loppuehdot
- Määritellään julkinen luokkainvariantti
- Tuloksena julkinen liitäntä

Yhteystieto 1(2)

```
//-- Konstruktorit
/** @.pre nimi != null & numero != null
 * @.post annaNimi() == nimi &
 *     annaNumero() == numero */
public Yhteystieto(String nimi, String numero)

//-- Havainnointioperaatiot
/** @.pre true
 * @.post RESULT == (nimi) */
public String annaNimi()

/** @.pre true
 * @.post RESULT == (numero) */
public String annaNumero()
```

Yhteystieto 2(2)

```
//-- Muunnosoperaatiot
/** @.pre nimi != null
 * @.post annaNimi() == nimi */
public void asetaNimi(String nimi)

/** @.pre numero != null
 * @.post annaNumero() == nimi */
public void asetaNumero(String numero)

/**
 * @.classInvariant annaNimi() != null &
 *     annaNumero() != null
 */
```

Luettelo 1(4)

```
//-- Konstruktorit
/** @.pre true
 * @.post annaYhteystietojenLukumäärä() == 0 */
public Luettelo()

//-- Havainnointioperaatiot
/** @.pre nimi != null && sisältääHenkilön(nimi)
 * @.post RESULT.length ==
 *     annaYhteystietojenLukumäärä(nimi) &
 *     FORALL(t : RESULT; t.annaNimi().equals(nimi)) */
public Yhteystieto[] annaYhteystiedot(String nimi)

/** @.pre true
 * @.post RESULT == (yhteystietojen lukumäärä) */
public int annaYhteystietojenLukumäärä()
```

Luettelo 2(4)

```
/** @.pre nimi != null
 * @.post RESULT ==
 *     (annetun henkilön yhteystietojen määrä) */
public int annaYhteystietojenLukumäärä(
    String nimi)

/** @.pre nimi != null & numero != null
 * @.post RESULT ==
 *     (annaYhteystietojenLukumäärä(nimi) >= 1) */
public boolean sisältääHenkilön(String nimi)

/** @.pre nimi != null & numero != null
 * @.post RESULT ==
 *     (annettu yhteystieto on luettelossa) */
public boolean sisältääYhteystiedon(String nimi,
    String numero)
```

Luettelo 3(4)

```
//-- Muunnosoperaatiot
/** @.pre (nimi != null & numero != null) &&
 *     sisältääYhteystiedon(nimi, numero)
 * @.post this.poistaYhteystieto(nimi,
 *     numero).equals(OLD(this)) */
public void lisääYhteystieto(String nimi,
    String numero)

/** @.pre (nimi != null & numero != null) &&
 *     sisältääYhteystiedon(nimi, numero)
 * @.post this.lisääYhteystieto(nimi,
 *     numero).equals(OLD(this)) */
public void poistaYhteystieto(String nimi,
    String numero)
```

Luettelo 4(4)

```
/** @.pre (nimi != null & vanhaNumero != null &
 * uusiNumero != null) &&
 * sisältääYhteystiedon(nimi, vanhaNumero)
 * @.post this.poistaYhteystieto(nimi,
 * vanhaNumero).lisääYhteystieto(nimi,
 * uusiNumero).equals(OLD(this)) */
public void muutaYhteystieto(String nimi,
String vanhaNumero, String uusiNumero)

/** @.pre nimi != null && sisältääHenkilön(nimi)
 * @.post !sisältääHenkilön(nimi) */
public void poistaHenkilö(String nimi)

/** @.classInvariant
 * annaYhteystietojenLukumäärä() >= 0 */
```

iv. Toteutus

- **Yhteystieto**
 - kaksi **String**-tyyppistä jäsenmuuttujaa
- **Luettelo**
 - **Yhteystieto[]** taulukko
 - **List<Yhteystieto>** lista
 - **ArrayList<Yhteystieto>**
 - **LinkedList<Yhteystieto>**
 - apurakenteita hakujen nopeuttamiseen?

Privaatit luokkainvariantit ja abstraktiofunktiot

```
/**
 * @.privateClassInvariant (nimi on tallennettu
 * jäsenmuuttujaan nimi ja numero on
 * tallennettu jäsenmuuttujaan numero)
 * @.abstractionFunction nimi = (yhteystiedon nimi)
 * & numero == (yhteystiedon numero)
 */

/**
 * @.privateClassInvariant (yhteystiedot on
 * tallennettu jäsenmuuttujaan taulukko) &
 * (annaYhteystietojenLukumäärä() ==
 * taulukko.length)
 * @.abstractionFunction taulukko == (yhteystiedot)
 */
```